

Л.М. Яцун, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)
І.В. Буданов, здобувач (*ХДУХТ, Харків*)

ДИДАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Проектування туристичних послуг як науково-практичне завдання набуває все більшої значущості у зв'язку з переходом до сталого розвитку туризму та упорядкованого формування туристських дестинацій, які за визначенням ВТО мають фізичні та адміністративні границі, визначають спосіб управління, образи та перцепції, ринкову конкурентоспроможність, включають туристські продукти, послуги та атракції в межах одного дня подорожі. Туристські дестинації як об'єкт проектування формують культуру сучасного суспільства, надають комплекс суттєво значимих матеріальних можливостей для відпочинку та туризму та розвивають систему цінностей людей завдяки туризму на об'єктах культурної та природної спадщини. Туристська дестинація має два аспекти – територіальний, пов'язаний з місцем (ландшафт, поселення, місцевість) та культурно-духовний (мистецтво, освіта, релігія, спадщина). Менеджер туризму, як майбутній підприємець, має набути навичок управління (планування, організації, мотивації та контролю) туристськими дестинаціями, ефективно використовувати природні, культурні та всі інші види ресурсів створюючи та пропонуючи якісний туристичний продукт, що потребує засвоєння широкого кола знань та нових підходів до формування навчальних програм та змісту дисциплін.

При цьому важливо враховувати особливості підприємництва в туризмі – комплексний характер турпослуг, співвідношення частки товарів та послуг в різних видах туризму, специфіку споживання турпродукту тощо.

Методики кваліфікаційного проектування турпродукту як найважливіше завдання професійної діяльності туроператорів включає – визначення спеціалізації туристичних дестинацій, розробку туристичних маршрутів, планування рекреаційних програм, розрахунок параметрів туру тощо. При цьому важливо враховувати, що проектування турпослуг уявляє собою варіативне моделювання програм відпочинку та обслуговуючих систем, спрямованих на розширене відтворення власних життєвих сил туристів, які характеризуються різноманіттям поведінки людей та самоцінності процесів.

Фахівці пропонують розпочинати процес проектування турпослуг з формування переліку елементарних рекреаційних занять,

яких сьогодні налічується до 100 тисяч і які уявляють собою внутрішньо цілісний, однорідний, технологічно неподільний елемент рекреаційної діяльності. Оперування такою значною базою даних потребує типізації окремих елементів в угрупованні об'єднання – типи рекреаційної діяльності (ТРД), як однорідні групування елементарних рекреаційних занять, кожне із яких є взаємозамінним для всіх інших елементів занять даної групи і які поділяються на цільові, додаткові та супутні. Цільові типи рекреаційної діяльності є циклоутворюючими і виступають головним мотивом рекреаційної діяльності в межах даного циклу, визначаючи його цільові установки та спеціалізацію. Додаткові ТРД в межах циклу дозволяють урізноманітнити рекреаційну діяльність і організувати її в специфічних варіантах. Супутні ТРД виступають фоном основної рекреаційної діяльності. Перелік та характеристика елементів та типів окремих видів рекреаційних послуг (розміщення та харчування) нами розробляється.

Важливою властивістю типів рекреаційної діяльності є взаємозв'язок і взаємообумовленість, що дозволяє поєднувати їх, як елементи системи, в нові комбінації – цикли рекреаційної діяльності.

Комплексний підхід до проектування туристських дестинацій та туристичних послуг дозволить гармонійно поєднати складові природної та культурної (створеної людиною) спадщини в єдиний образ та досягти синергетичного ефекту при науково-методичному забезпеченні, навчанні фахівців та впровадженні їх в практику туристичної діяльності.

Зазначені методологічні підходи до проектування туристичних послуг можуть бути використані для вирішення як наукових, практичних завдань, так і посилення дидактичного підходу до підготовки менеджерів туризму в ході виконання індивідуальних завдань та дипломних робіт, формування необхідних компетенцій як висококваліфікованого фахівця.